

Biblioth. acad. Ingolst.

THESES ORA-

TORIÆ, HUMANITATIS ET

Grammaticæ, quas ingenui adolescentes

Vuolffgangus Hungerus & Theodoricus

Maierus, studiosi scholæ Societatis

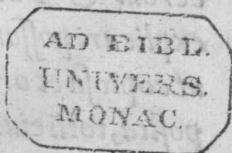
Iesu Ingolstadij, duce Christo

ac Præsidente ipsorum Præce-

ptore defendent, xxj.

Aprilis, horis po-

meridianis.

INGOLSTADII EX EX TYPOGRAPHIA

Vueyffsenhorniana. Anno M. D. LXIII.

THESES FA= CVLTATIS ORATORIÆ.

I.

Rhetorice, quam nonnulli oratoriam, alij oratricem, Cicero artificiosam eloquentiam interpretatur, hac definitione breuiter ac percommode nobis explicari potest, ut ars quædã ipsa sit benè dicendi præcepta continens.

II.

Quancq̃ uerò artis huius perceptio non solum utilissima, uerumetiam usq̃ adeo sit necessaria, ut sine ea perfecti oratoris laudem nemo mereri possit: naturæ tamen uires ad finem propositum consequendum, longè ipsa utiliores magisq̃ necessarias oratori esse arbitramur.

III.

Orator non modo circa eas res uersatur, quæ ad usum ciuilem legib. ac moribus constitutæ sunt, sed etiam (si Ciceroni & Fabio credimus) illas uniuerfas, quæ dictione explicari possunt, cõplectitur: adhibetq̃ summam operam, ut copiosa et ornata oratione, aptè ad permouendum composita, totũ eius pondus uimq̃ omnem ad persuasionem conferat: ut cum ars finem suum est adepta, suum quoq̃ finem orator, quò ad eius fieri potest, consequatur.

IIII.

Quamobrem qui multiplicem eamq̃ propriam ac plenam oratoris uim, partes & officia congregare, seu definire

finire uelit, is uirum eiusmodi, quem bonum esse decet, inueniat, qui de re qua libet ad dicendum proposita, prudenter, cōpositè, ornatè, memoriter ac cum quadam actionis dignitate dicat. Ipsius itaq; est inuentio dispositio, elocutio, memoria & pronuntiatio: ut quæ perfectè præstare, licet maximè conetur, nisi doceat, moueat ac delectet, nō possit.

Tametsi uerò Rhetoricæ materiam uniuersam tribus *V.* tantummodò causarum generibus, uidelicet, Demonstratiuo, Deliberatiuo & Iudiciali, concludi posse existimemus, ob maiorem tamen artis perspicuitatem, ac ne multa contorquere opus sit, genus διδασκαλικόν quarto loco haud malè collocatur. Est uerò illa merito iam olim explosa sententia *A* pollodori & *A* naximenis: quorum hic duo causarum genera, ille unum tantum esse uoluit.

Ceterum qui rerū seu negotiorum affectionē, uel qualitatē spectare uolet, is alia quatuor causarum genera reperiet, trium illorū singulis communia, honestum, turpe, dubium & humile. *VI.*

Quoniam uerò ad perfectam orationem, quæ oratoris *VII.* quoddam opus est, pertinet antè auditorum animos conciliare, q̄ de re proposita agere, deinde rem demonstrare, postea controuersiam constituere, ac illud quod nos intenderimus confirmare, tum quæ contraria sunt refellere, extrema parte ea quæ pro nobis essent amplificare, quæq; aduersarijs fauerent infringere, sex partibus oratio nobis absolvitur, Exordio, Narratione, Diuisione,

A ij Con-

Confirmatione, Confutatione & Epilogo: quarum sunt
duæ imprimis necessariae, Propositio nimirum &
Confirmatio, cæteræ ad causæ rationem &
commoditatem adhibentur.

THESES HVMANITATIS.

I. **B**oni autores, qui uerba latina fecerunt, Humanita-
tem non id solùm quod est Græcis *φιλανθρωπία*, sed quan-
dam etiam bonarum artium institutionem, quam *παιδεία*
uocant, esse uoluerunt. Nos itaq; rectè dixerimus, humani-
tatis studia, quorum est in scholis frequens appellatio,
aliud nihil, q̃ liberales artes esse, ac meritò illum hu-
manissimum haberi, qui illarum omnium cognitione,
tanq̃ mirifico quodam uitæ ornamento, est excultus.

II. Quanq̃ uerò permultos præclaris ingenij dotibus
præditos, ac cum natura pulcherrima quædam ad eius
perfectionem, seminaria accepisse non dubitemus, hu-
ius tamen perfectionis non culmen solùm, sed ne medio-
critatem quidem, nisi admodum difficulter ac raro,
citra humanitatis studium neminem acquisiuisse, sed ne ac-
quirere quidem posse, existimamus.

Estq;

Estq; illud uerissimum, quod Cicero humanitatis studio- III.
sissimus asserit, artem esse ducem certioresq; naturam;
ac tametsi sine doctrina aliquid bene dicatur adiuvante na-
tura, tamen quia id fortuito fit, semper paratum esse non
posse: sed neq; referre quidem, quod ingenijs magnis præ-
diti quidam dicendi copiam sine ratione consequantur.
Que enim, inquit, à natura proficiunt bona, fieri me-
liora possunt doctrina.

Ut uero sint complures horum studiorum commodita- IIII.
tes, quas aptissime uerissimeq; Cicero alibi commemorat,
hoc tamen amplius habent, quod uiam ad scientias altissimas
muniant, ac ingenium ita expoliant erudiantq;, ut non solum
quæ summa sunt perfacile capiat, sed etiam quæ accepit,
polite eloqui, tum ad communem efferre fructum & in
aspectum lucemq; magno cum fœnore summæ omnium uo-
luptatis proferre possit.

Quamobrem qui aliqua sua culpa hoc humanitatis ge- V.
nus ac multiplicem eius utilitatem negligit, hunc non in-
humanum solum esse oporteat, uerum etiam longè magis illi
hoc nescire turpe sit, quam idem alijs scire pulchrum.

Nolumus autem studiosum adolescentem ignorare quod VI.
dici solet, Difficilia quæ pulchra: ac propositos humani-
tatis huius fructus uberrimos quidem dulcissimosq;, radi-
cem uero eius non nihil amarum esse, quæ citra magnam ta-
men molestiam uel mediocri studio deuorari possit: & ta-
met si sine aliquo labore hæc humanitas comparari & per-

^{tum}
cipi, ~~et~~ comparata & percepta absq; exercitationis assiduitate possideri non possit, habere tamen ipsam exercitationem suam quoq; feracissimum emolumentum honestissimæ uoluptatis ac fœnoris optimi plenum.

VII. Quod uerò *A*postolus ait, Pietas ad omnia utilis est, hanc celebratissimæ humanitati deesse arbitramur: cui si accumulata fuerit, tantum illi cū utilitatis, tum ornamenti adferet, ut eam altiore digniorēq; loco collocare, ac propemodum diuinitatem quandam efficere uideatur.

THESES GRAM- maticæ latinæ.

I. Γραμματικὴ, quæ ἡ γράμμα, quod est litera, rectè appellatur, ars quædam est rectè scribere, scripta uerè intelligere, intellecta aptè componere, composita uerò rite pronuntiare docens: quæ proinde nisi quatuor, non amplius, partibus plenè & perfectè absoluitur Orthographia uidelicet, Etymologia, Syntaxi & Prosodia.

II. Habet hæc scientia, aliarum omnium scientiarum ceu commodissimum fundamentum ac origo quædam non parum necessaria, merito suum quoq; scopum & finem optatissimum, orationem puram ac congruam, cui construendæ & explicandæ omnem officij ac muneris sui rationem adhibet.

III. Nilitaq; à Quintiliano uiro clarissimo alijsq; plerisq;
in con-

in constitutione artis huius nos discrepare arbitramur: tametsi limitibus quibusdam amplioribus Grammaticen illi circumscripsisse uideantur, quippe quæ amplius quibuslibet autoribus excutiendis, seu enarrandis uacare debeat.

Cum oratio, quam spectare debet Grammaticus, sit dictio- IIII.
tionum quædam ordinatio, quæ nobis congruam perfectamque sententiam commonstret ac significet: dictio uero sit orationis pars minima, ordine legitimo plenamque numero octo orationis partes constituimus, quas uocant Nomen, Pronomen, Verbum, Aduerbium, Participium, Coniunctionem, Prepositionem, Interiectionem.

Harum partium singularum genuinam rationem perfectamque uerorum accidentium enumerationem, à Donato, uiro doctissimo, descriptam ac comprehensam esse asserimus. Quamque genera, quarum sunt partium, inter accidentia haud postremum locum obtinent, quorum sibi Nominis pars quatuor uendicat, Masculinum, Fæmininum, Neutrum & Commune: Verbi uero pars unum amplius, nimirum Actiuum, Passiuum, Neutrū, Deponens & Commune.

Habet hoc Grammatica penè peculiare, ut doctissimorum uirorum autoritate omnem uim ac rationem suam VI.
fulciat & sustentet: quod ei non minus honorificum ac præclarum, quam scientijs alijs sua fulcra seu fundamenta firma & stabilia esse ducimus.